OBS! Utskriven version kan vara ogiltig. Verifiera innehållet.



Gäller för: Sjukhusgemensam, NU-sjukvården
Innehållsansvar: Sara Asplund, (sarza1), Sjukhusfysiker
Godkänd av: Anders Kullbratt, (andku), Sjukhusdirektör bitr
Giltig från: 2026-09-28
Giltig till: 2028-09-24

# Kategoriindelning av arbetsställen där joniserande strålning används

## Syfte

Att tillräckligt begränsa tillträde till lokaler där joniserande strålning används.

## Förändringar sedan föregående version

Tillägg om besökare under 18 år i skyddat område.

## Bakgrund

Kategoriindelning av arbetsställen ska göras enligt SSMFS 2018:1 om arbetstagarna kan få årliga stråldoser över 1 mSv (milliSievert) i effektiv dos, 15 mSv till ögats lins, eller 50 mSv till extremitet eller hud. Arbetsställen ska inordnas i kontrollerat eller skyddat område beroende på den årliga stråldos som arbetstagaren kan erhålla eller om radioaktiv kontaminering av betydelse kan spridas till omgivande utrymmen.

## Kategoriindelning och instruktioner

Kategoriindelning ska ske vid uppförande av nya lokaler där verksamhet med joniserande strålning kommer att bedrivas. För varje sådan lokal ska det finnas skriftliga rutiner för de arbetsmoment som innebär att personal och/eller patient exponeras för joniserande strålning. Området ska vara märkt med varselskylt för joniserande strålning av vilken det framgår om det är skyddat eller kontrollerat område och vilken slags verksamhet med joniserande strålning som bedrivs där. Vid förändring av verksamhet ska omprövning av kategoriindelning göras.

Följande kategoriindelning av lokaler och regler gäller:



VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

# Kontrollerat område

Kontrollerat område ska vara tydligt avgränsat, märkt med varselskylt som anger att området är ett kontrollerat område och endast få tillträdas av behöriga personer. Behörighet förutsätter erforderlig utbildning och kunskap om gällande strålskyddsregler.

## Klassificeringskriterier

Lokal ska klassificeras som kontrollerat område om:

- Arbetstagare kan få en stråldos som överstiger 6 mSv/år överstiger till hela kroppen.
- Risk finns för spridning av radioaktiv kontamination av betydelse från strålskyddssynpunkt till omgivande utrymmen.
- Det bedrivs arbete i lokalen med öppna strålkällor med mer än:
  - 100 MBq per arbetsmoment av gammastrålande nuklider.
  - 10 MBq per arbetsmoment av betastrålande nuklider, >300 keV.
  - 100 MBq per arbetsmoment av betastrålande nuklider, 100–300 keV.
- Lokalen används för förvaring av strålkällor.

## Tillträdesregler för besökare

Besökare i kontrollerat område:

- Besökare ska ha fyllt 18 år eller gå i skola på minst gymnasial nivå.
- Får endast tillträde till området i sällskap av en behörig person med erforderlig utbildning.

# Skyddat område

Skyddat område ska vara märkt med varselskylt för skyddat område.

## Klassificeringskriterier

Lokal ska klassificeras som skyddat område om:

- Arbetstagare kan få en stråldos som överstiger 1 mSv/år till hela kroppen, 15 mSv/år till ögats lins, eller 50 mSv/år till extremitet eller hud.
- Lokalen har fast installerad röntgenutrustning.
- Lokalen är en operationssal där röntgenutrustning används.
- Det hanteras öppna strålkällor i lokalen men den kan inte klassas som kontrollerat område.

## Tillträdesregler för besökare

Besökare under 18 år får endast:

- Vistas inom området som en del av sin utbildning.
- Vistas inom området endast när ingen exponering för joniserande strålning kan förekomma.
- Tillträde till området i sällskap av behörig person med erforderlig utbildning.

# Ansvar

Den praktiska kategoriindelningen av lokaler görs av strålsäkerhetsexpert i samråd med respektive verksamhetschef.

# Dokumentation

Den chef vars verksamhet utnyttjar lokalerna ska se till att en lista över lokaler, där det framgår vilken kategori lokalen tillhör, upprättas. Listan ska hållas aktuell och redovisas vid egeninspektioner.

OBS! Utskriven version kan vara ogiltig. Verifiera innehållet.

# Information om handlingen

**Handlingstyp**: Rutin

**Gäller för**: Sjukhusgemensam, NU-sjukvården

**Innehållsansvar**: Sara Asplund, (sarza1), Sjukhusfysiker

**Godkänd av:** Anders Kullbratt, (andku), Sjukhusdirektör bitr

**Dokument-ID**: NU10193-390712850-10

**Version**: 6.0

**Giltig från:** 2026-09-28

**Giltig till:** 2028-09-24